

28 juli 2020

Leefklimaat binnen het tijdelijk JCvSZ

De Penitentiaire Inrichting (PI) Haaglanden in Scheveningen bestaat uit een Penitentiair Psychiatrisch Centrum (PPC) en het Justitieel Centrum voor Somatische Zorg (JCvSZ). Daarnaast verzorgt deze locatie capaciteit voor reguliere justitiabelen en justitiabelen ten behoeve van internationale tribunalen.

Het JCvSZ biedt verpleging en verzorging aan justitiabelen die in een reguliere inrichting niet kan worden geboden en heeft een landelijke dekking.

Zie voor de volledige omschrijving van het JCvSZ, <https://www.dji.nl/locaties/penitentiaire-inrichtingen/pi-haaglanden/pi-haaglanden-informatie-voor-verwijzers-jcvsz.aspx>

Op basis van het document 'Leefklimaat in Justitiële Inrichtingen d.d. 17 juni 2020', wordt met dit document het leefklimaat voor het te realiseren tijdelijk JCvSZ beschreven. Deze oplegger dient als een specifiekere duiding van het document 'Leefklimaat in Justitiële Inrichtingen'.

De documenten dienen in samenhang te worden gelezen en hebben daarom dezelfde indeling.

Het doel van leefklimaat is een basis te creëren voor de planvorming van het tijdelijk JCvSZ, waarin justitiabelen optimaal en snel kunnen herstellen waardoor het verblijf zo kort mogelijk is. Het streven is de beleving van de verblijfsruimten door justitiabelen, personeel en bezoekers (zowel ketenpartners als het sociale netwerk van de justitiabele) positief te beïnvloeden en stress te verminderen.

De volgende aspecten dragen onder meer bij aan het creëren van een prettige en huiselijke werk- en leefomgeving wat essentieel is voor het verbeteren van het welzijn van justitiabele, medewerker en bezoeker.

- autonomie

De doelgroep van het tijdelijk JCvSZ, vaak bedlegerige patiënten en rolstoelgebruikers, zijn zorg- en/of hulpbehoevend.

In de vraagspecificatie (VS) worden de minimale eisen omschreven om de bewegingsvrijheid van de justitiabelen te bevorderen, bijvoorbeeld het toepassen van brede deuren zonder drempels en overmaat in verkeersruimten.

Keuzevrijheid is een belangrijk aspect van autonomie. Dit komt tot uiting in de individuele regelbaarheid van bijvoorbeeld temperatuur op de verpleegkamer. Ook deze minimale eisen zijn in de vraagspecificatie opgenomen.

De mate van zelfstandigheid, bijvoorbeeld zelf naar buiten gaan of sporten is op dit moment minder dan in een reguliere justitiële inrichting maar zal in de toekomst steeds meer aan de orde zijn. Het JCvSZ moet voorzien in de mogelijkheid tot het realiseren van zelfstandige looproutes. Het faciliteren van zelfstandig koken voor justitiabelen op de leefafdeling is in het JCvSZ niet van toepassing.

- *sociaal contact*

'De fysieke omgeving van inrichting faciliteert en stimuleert het ontstaan van deze verbindingen', richt zich vooral op recreatieruimten, luchtplaatsen bij de leefafdelingen, en de zone 'Activiteiten buiten de leefafdeling'.

De verpleegkamer leent zich in beperkte mate voor individuele activiteiten en/of sociale contacten. Het contact is vooral gericht op verpleging en verzorging, maar (ambtelijk) bezoek kan ook op de verpleegkamer plaatsvinden.

Op de 'leefafdeling bijzonder' verblijven voornamelijk justitiabelen die een individueel dagprogramma doorlopen. Contact met externen, waaronder ketenpartners, vindt ook plaats in de zone 'Activiteiten buiten de leefafdeling'.

- *privacy*

Aspecten van privacy zijn van toepassing op het hele tijdelijk JCvSZ. Alle minimale eisen zijn omschreven in de VS.

Het ruimtelijk functioneel programma van het tijdelijk JCvSZ waarborgt in hoge mate de privacy van alle gebruikersgroepen. Door toepassing van relatief kleine leefafdelingen waarbij de verpleging en verzorging veelal op de verpleegkamer plaatsvindt. Voor het voeren van gesprekken met externen zijn buiten de leefafdeling spreekkamers beschikbaar in combinatie met (meer dan in een reguliere inrichting) sociaal contact op de verpleegkamer.

Privacy voor de gebruikers dient zoveel mogelijk te worden gegarandeerd zonder verlies van veiligheid en overzicht.

- *veiligheid*

Aspecten van veiligheid zijn van toepassing op het hele tijdelijk JCvSZ. Alle minimale eisen zijn omschreven in de VS.

Het tijdelijk JCvSZ bevindt zich binnen een dubbele perimeter en wordt (deels omsloten) door een compartimenteringshek. Overige beveiligingsinstallaties dienen zo min mogelijk in het zicht te worden geprojecteerd en zorgvuldig te worden ingepast om een positiever klimaat te bewerkstelligen voor alle gebruikersgroepen.

In de vraagspecificatie wordt ook bewust omschreven dat er geen traliewerk wordt toegepast om de beschreven weerstandsklassen te behalen.

- *oriëntatie*

Aspecten van oriëntatie zijn van toepassing op het hele tijdelijk JCvSZ. Alle minimale eisen zijn omschreven in de VS.

Doorgaande zichtlijnen (zonder nissen in justitiabelengebied) en overzichtelijke looplijnen zijn van belang om het overzicht te behouden voor zowel de justitiabelen als de medewerkers en bezoekers.

Door iedere (leef)zone functioneel herkenbaar te maken en een eigen identiteit te geven (differentiatie) wordt een bijdrage geleverd aan de oriëntatie.

- *esthetiek*

Aspecten van esthetiek zijn van toepassing op het hele tijdelijk JCvSZ. Alle minimale eisen zijn omschreven in de VS.

Het toepassen van warme kleuren draagt bij aan het welbevinden van justitiabelen en medewerkers en daarmee aan het humane karakter van het tijdelijk JCvSZ. Ook materiaalgebruik kan bijdragen aan de gewenste huiselijke sfeer. Daarnaast is een goede balans tussen dynamiek (verandering van uitzicht) en rust van belang voor een zo kort mogelijke herstelperiode. Uitzondering hierop is de polikamer, terughoudend kleurgebruik wordt hier ingezet om de professionaliteit en gevoel van hygiëne te versterken.

- *placemaking*

Gezien de omvang van het tijdelijk JCvSZ zal placemaking een minder grote rol spelen.

Aspecten van placemaking zijn van toepassing op de ruimten die multifunctioneel gebruikt zullen worden als gevolg van de tijdelijkheid van het JCvSZ, 'Activiteiten buiten de leefafdeling' en het personeelsvertrek (24/7).

- *natuurtoepassing*

Toepassing van natuurlijk groen op de luchtplaatsen (afgestemd op de functionele eisen) bij de leefafdelingen en in het uitzicht (bijvoorbeeld de ringmuur) draagt bij aan de beleving en het uitzicht op de luchtplaatsen. Ook het ervaren van seizoenen draagt bij aan het welbevinden. Binnenplanten, zeker in justitiabelen gebied, zijn niet gewenst vanwege contrabande-risico's en infectiegevaar. Voor het interieur is nabootsing, het (niet al te letterlijk) naar binnen halen van de omgeving (zee, duinen, stad) een wenselijke vorm van natuurtoepassing die tevens kan bijdragen aan het geven van identiteit aan zones en ruimten (zie ook oriëntatie).

In de vraagspecificatie wordt verwezen naar de 'Inrichtingstoolkit voor luchtplaatsen', nu nog gebaseerd op reguliere inrichting, nog specifiek te maken voor het tijdelijk JCvSZ.

- *kunsttoepassing*

Functionele en toegepaste kunst dient bij voorkeur zoveel als mogelijk geïntegreerd zijn in de bouw, in plaats van 'losse' kunstobjecten. Inzet van justitiabelen voor kunst is gezien de doelgroep niet van toepassing op de realisatie van het tijdelijk JCvSZ.

- *daglicht*

Ervaren van dag- en nachtcyclus en seizoenen (dynamiek) is van belang voor het welbevinden. Daglichttoetreding en aantrekkelijk uitzicht, met name vanuit het (ziekenhuis)bed en vanuit een rolstoel, zijn daarom van groot belang. Ook op de rest van de zorgafdeling is daglicht van toegevoegde waarde, blinde muren dienen zo veel als mogelijk te worden voorkomen. Er wordt geen traliewerk toegepast ter plaatse van daglichtopeningen. Dit geeft rust en straalt vriendelijkheid uit.

Met name voor de ruimten die multifunctioneel zijn, kan de toepassing van aan de functies aanpasbare verlichting (dimmen, lichtkleur) bijdragen aan de gewenste huiselijke sfeer.